

Antonín Pozděna

Drobný žamberský rolník a povozník se narodil začátkem června před 125 lety. Jeho příběh jsem vybral jako příklad, jak do života úplně obyčejného člověka zasáhla válka. Rodiče Antonín a Anna zemřeli ještě před válkou, manželka Marie v roce 1941. Měli jedinou dceru Annu, za války také již provdanou. Antonín a bratr Ferdinand hospodařili jako drobní zemědělci, slepý Jan měl v Žamberku trafikou. Sestra Anna byla listonoškou, Marie se provdala za kloboučníka Suchomela. Jejich rodný dům v Kostelní ulici již delší dobu nestojí.

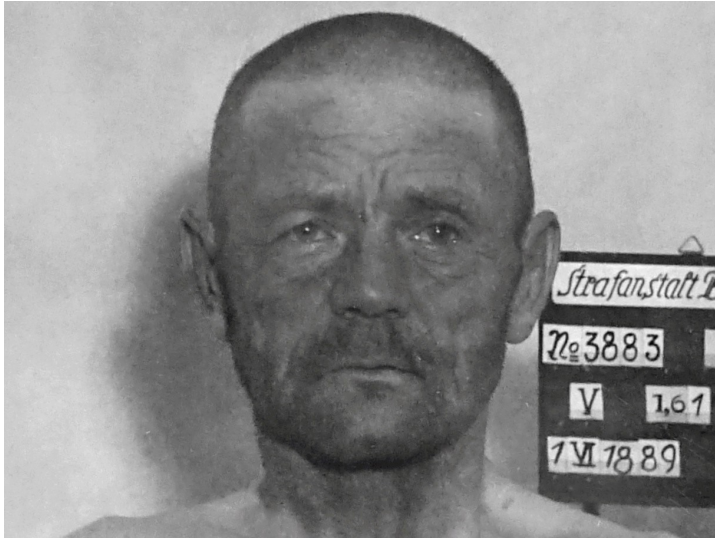
A jak do života Antonína Pozděny zasáhla válka? 10. března 1943 nařídil říšský protektor K. H. Frank odstranit ze všech rozhlasových přijímačů krátkovlnný díl. Pozděnovi měli radiopřijímače dva a Antonín přinesl na kontrolu starší přístroj bez krátkovlnného dílu. Na novějším z roku 1939 poslouchal zahraniční vysílání a vyslechnuté zprávy si nenechával pro sebe. Na základě udání byl 4. října 1943 zatčen a již 25. října si v Praze vyslechl rozsudek. Trest jeden rok a šest měsíců káznice byl nebývale mírný v situaci, kdy za poslech zahraničního rozhlasu hrozil trest smrti.

Antonín se při vyšetřování a před soudem hájil tím, že přijímač chtěl jako památku na nedávno zemřelou manželku zanechat v původním stavu. Soud jeho výmluvy přijal a odsoudil ho jen za to, že neodstranil ze svého přijímače krátkovlnný díl, nikoliv za úmyslnou protistátní činnost. Nízka výše trestu je v rozsudku zdůvodněna větou: „Obžalovaný je pomatenec, na svůj věk přestárlý, čímž mohlo nastat, že bez

politických pohnutek a úmyslů, z piety vůči zesnulé manželce chtěl zachovat darovaný přístroj nezměněný.“

Po věznicích gestapa v Hradci Králové a v Praze na Pankráci pobyl krátce v trestní věznici Barnau/Chiemsee a od listopadu odpykával trest v káznici Bayreuth. V prosinci 1943 prosil slepý bratr Jan o zprávu, kde je jeho bratr Antonín vězněn. Odpověď dostal z Bayreuth s poučením, že bratr může dopisy posílat i přijímat až po odpykání šesti měsíců a pak může jeden dopis napsat i přijmout jednou za šest týdnů. V lednu 1944 prosila dcera Anna o povolení poslat starému a nemocnému otci prádlo a trochu potravin. Dostala odpověď, že zásilky vězňům jsou zakázány, protože vězni jsou vzhledem k počasí dostatečně oblečení. Výjimečně mohla otcí poslat svetr s poznámkou na dopise „S povolením ředitelství“.

V červnu 1944 prosil švagr Suchomel o návštěvu švagra místo jeho dcery, která pečuje o malé dítě a slepý bratr není cesty schopen. Návštěvu zdůvodnil potřebou projednat s ním větší daňové rozdíly. Zamítavá odpověď obsahovala radu, že propustku do Říše může vydat protektorátní úřad. Žádost dcery o udělení milosti pro svého otce byla zamítnuta. Nakonec se Antonínu Pozděnovi dostalo jediné milosti: místo 3. dubna 1945 byl propuštěn již 1. dubna kvůli velikonočním svátkům. Z výpisu korespondence vyplývá, dcera poslala otcí celkem osm dopisů.

11. prosince 1948 Antonín Pozděna obdržel Osvědčení, že byl politickým vězněm od 4. října 1943 do 3. dubna 1945. Psáno podle spisu Národního archivu Praha, fond Německé soudy, karton 83, sign. čj. 365/1943 Pozděna Antonín.

Text Pavel Svědih

Foto Národní archiv Praha, výřez z originálu vězeňské fotografie

Žamberské listy č. 10 z 2. června 2014